

CULTUURHISTORISCHE INVENTARISATIE PROVINCIE NOORD-BRABANT

GEMEENTE OEFFELT

INHOUD:

1.	Woord vooraf	2
2.	Criteria	3
3.	Werkwijze	6
4.	Historische karakteristiek van Oeffelt	10
	Landschap	
	Nederzettingen	
	Bebouwing en groenelementen	
5.	Overzicht van straten, gebouwen en groenelementen	14
6.	Literatuurlijst	20
7.	Kaart gemeente Oeffelt (bijlage)	

MON12

1. WOORD VOORAF

Dit rapport over Oeffelt maakt deel uit van de serie cultuurhistorische inventarisaties van Noord-Brabant. Het geeft per gemeente een overzicht van de waardevolle nederzettingen, gebouwen en groenelementen in de steden en dorpen van de provincie.

De snelle en vaak ingrijpende veranderingen in het Brabantse cultuurlandschap hebben de totstandkoming van een dergelijk overzicht urgent gemaakt. Ondanks de vervlakking en schaalvergroting bezit elke gemeente een eigen karakter in de bebouwing van de kern of het buitengebied. We doelen daarbij zeker niet alleen op de erkende monumentale gebouwen, maar evenzeer op de boerderijen, woonhuizen, fabrieksgebouwen, bruggen en sluizen, wegkruisen of een ijzeren sierhek en dorpslinde. Ook nieuwere zaken van kort voor en na de tweede wereldoorlog vragen hier en daar de aandacht.

Elementen uit het verleden kunnen als essentieel beschouwd worden voor de verscheidenheid en herkenbaarheid en daarmee voor de leefbaarheid in het algemeen.

Na het monumentenjaar 1975 heeft het provinciebestuur besloten om de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing van de provincie vast te doen leggen. Hiervoor is in 1976 de "Inventarisatiecommissie Brabantse Monumenten" ingesteld. In deze commissie waren onder voorzitterschap van gedeputeerde drs. Y.P.W. van der Werff vertegenwoordigd: de Provinciale Planologische Dienst, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Stichting Het Brabants Landschap, de Provinciale Commissie Noord-Brabant van de Bond Heemschut, de Stichting Menno van Coehoorn, de Stichting Huis en Hoef van Brabant, de Boerderijcommissie van Brabants Heem, de Werkgroep Monumenten en Musea van de Culturele Raad, de Historische sectie van het Provinciaal Genootschap, de Stichting Monumentenwacht, de Kring van Archivarissen, de Stichting tot behoud van monumenten van Bedrijf en Techniek in het zuiden des Lands, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en enkele deskundigen à titre personnel. In een later stadium is het voorzitterschap overgenomen door Gedeputeerde drs. J.M. van der Hart.

In september 1979 is een drietal inventariseurs aangesteld om een werkmodel te ontwikkelen en veldwerk en rapportage te verrichten. In 1982 is de IBM opgeheven waarna de begeleiding van het project aan de pas benoemde Provinciale Monumenten Commissie is overgedragen. Het rapport dat voor u ligt vertegenwoordigt een momentopname van een steeds voortschrijdende proces van veranderingen in de bebouwde omgeving.

Onderzoek en veldwerk vonden plaats in 1987 en werden verricht door drs. A.J.C. van Leeuwen, drs. N.C.M. Maes en H.Th.M. Ruiter, arch. HBO. Tevens is gebruik gemaakt van opmerkingen van Streekarchivaris H. Douma.

Wijzigingen die zich na deze datum voordeden, konden om organisatorische redenen niet meer in deze uitgave worden verwerkt.

's-Hertogenbosch, november 1988.

2. CRITERIA

Uit de vele objecten die voor inventarisatie in aanmerking kwamen, moest uiteraard een keus worden gedaan. Dat gebeurde aan de hand van een aantal criteria, die verder in dit hoofdstuk groepsgewijs worden omschreven.

Bij deze criteria wordt het bindend element in veel gevallen gevormd door de "historische karakteristiek" van de nederzetting. Wat wordt daaronder verstaan?

Een nederzetting is, in de hier gebruikte terminologie, een geheel van bebouwing, percelen, wegen en waterlopen, dat in de loop der tijd een meer of minder samenhangende vorm heeft opgeleverd. Het eigen karakter van een nederzetting is het produkt van een - al dan niet geleidelijke - historische ontwikkeling, die in vele gevallen tot op de dag van vandaag valt af te lezen, zowel aan het ruimtelijk patroon als aan de bebouwing zelf. Dat geldt in beginsel net zo goed voor een oud akkerdorp, als voor een moderne nieuwbouwwijk. Op zeker moment leidt een reeks van ontwikkelingen tot een situatie, waar de nederzetting voor ons gevoel een uitgesproken eigen vormidentiteit bereikt. Dát moment bepaalt de "historische karakteristiek" van de nederzetting, die dus als het ware de optel- en aftreksom is van een reeks structuurbepalende en structuurverstorende ingrepen.

De invloed van dat moment kan zich, meer of minder nadrukkelijk zichtbaar, vaak uitstrekken tot het moment van nu. Zo is voor de landelijke nederzettingen tussen Oirschot en Best de situatie rond het midden van de vorige eeuw nu nog steeds beeldbepalend. Vandaar dat het moment van de historische karakteristiek ook omstreeks dat tijdstip is gekozen. Zowel de middeleeuwse aanleg, als de wijzigingen van na 1850 zijn daarbij als wezenlijke bestanddelen aan te merken. Een heel ander voorbeeld is de oude vestinggordel van Bergen op Zoom. Daar is een essentieel element in de historische karakteristiek, zoals die rond 1800 bestond, thans niet meer afleesbaar. In die tijd werd de stad sterk gedomineerd door haar uitgebreide vestingswerken. Sinds die echter aan het eind van de vorige eeuw zijn ontmanteld, wordt het huidige beeld bepaald door een parken-, straten- en bebouwingsgordel, die rond 1920 hun uiteindelijke vorm kregen. Daarmee is de historische karakteristiek van ca. 1800 nu dus niet meer relevant voor dit deel van de stad. Die van rond 1920 echter des te meer.

Tegen de achtergrond van deze historische karakteristiek zijn alle objecten afzonderlijk getoetst aan de volgende criteria:

o Architectonische en kunsthistorische criteria

- het object is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant, of van het werk van een bekend architect, stedenbouwkundige of kunstenaar
- het object is gaaf qua stijl en detaillering
- het object vertegenwoordigt een unieke (bouw) techniek, (bouw)- type of is typerend voor de ontwikkeling van de industriële techniek
- het object heeft esthetische waarde op grond van de vorm en detaillering van exterieur en/of interieur.

o Planologische, landschappelijke en stedenbouwkundige criteria

- het object vormt samen met bijgebouwen, kleine artefacten en erfbepanting of tuinaanleg een karakteristiek geheel
- het object maakt deel uit van een groter historisch geheel of complex
- het object sluit, met name in historisch en geomorfologisch opzicht, aan bij het landschap
- het object maakt deel uit van een gebied met een grote continuïteit, waardoor het historisch patroon van verkaveling, wegen en waterlopen goed geconserveerd is gebleven
- het object vormt een onderdeel van een historische stedenbouwkundige structuur of een historisch nederzettingstype
- het object is karakteristiek voor stad, dorp of streek.

o Sociaal- en cultuurhistorische criteria

- aan het object zijn historische herinneringen verbonden in de ruimste zin van het woord
- het object vertegenwoordigt een aspect van de sociale of economische geschiedenis
- het object is representatief voor een bepaalde fase in de ontwikkeling van dorp, stad of streek.

Afhankelijk van de situatie en de aard van het object, was het ene criterium bij de selectie meer bepalend dan het andere.

Zo kan men zich voorstellen dat bij een eenvoudigvoorbeeld van landelijke bouwkunst criteria als type, bouwtechniek, samenhang met de directe of wijdere omgeving, historische verkaveling en patroon van wegen en waterlopen, meer gewicht in de schaal werpen, dan bij een kerkgebouw. Daar zullen eerder stijl, gaafheid van details, esthetische kwaliteiten en geschiedkundige aanknopingspunten de doorslag geven. Bij monumenten van jongere datum zijn op hun beurt bouwtype, techniek, vormgeving, architect en sociaal-historische betekenis weer het meest van belang.

De samenhang met de omgeving heeft bij de beoordeling een grote - zo niet dominerende - rol gespeeld. Objecten als daglonershuizen, weverswoningen, smidsen e.d., ontleen vooral daaraan vaak hun bijzondere waarde. Een op zich interessant object, dat als laatste getuige de herinnering oproept aan een overigens verder geheel verstoorde situatie, scoort doorgaans minder hoog, dan een object dat deel uitmaakt van een karakteristieke, betrekkelijk ongerept gebleven omgeving. Daarentegen zal een in detail aangetaste reeks gebouwen, die een onderdeel vormt van een qua maat en schaal nog goed bewaarde en interessante structuur, op grond daarvan in deze inventarisatie juist worden meegenomen. Tenslotte heeft, zoals men begrijpen zal, ook de zeldzaamheidswaarde van een object of nederzettingstype bij de afwegingen meegespeeld.

Onnodig te zeggen dat genoemde criteria niet alleen van belang zijn in het kader van deze inventarisatie. Zij spelen een cruciale rol bij het concrete monumentenbeleid van de provincie Noord-Brabant: bij het bepalen van de prioriteiten voor het behoud* van cultuurhistorisch waardevolle objecten en het ontwikkelen van het daarvoor meest geëigende instrumentarium.

* Naast genoemde criteria zullen in de praktijk ook andere factoren (bouwkundige staat, mogelijkheden tot functiewaardering, beschikbare middelen e.d.) het eventuele behoud van cultuurhistorisch waardevolle objecten bepalen.

3. WERKWIJZE

Bij het in kaart brengen en beschrijven van de verschillende cultuurhistorisch waardevolle objecten, met het doel een overzicht te geven van wat in de provincie op dit gebied bewaard is gebleven, werden de samenstellers met een aantal beperkingen geconfronteerd.

Om te beginnen was het met de beschikbare mankracht en financiële middelen, getoet ook op het tijdsbestek waarbinnen de werkzaamheden moesten worden afgerond, nauwelijks mogelijk uitvoerig bronnenonderzoek te verrichten naar de geschiedenis van een bepaald gebied. Men was voornamelijk aangewezen op de beschikbare informatie, die doorgaans schaars aanwezig en bovendien niet altijd even betrouwbaar bleek.

Daarnaast waren er ook problemen van meer praktische aard. Zo leende, vooral in dicht bebouwde kommen, de situatie er zich niet altijd voor om bijvoorbeeld alle gevels van een gebouw nauwgezet te bestuderen. Voor interieurs gold dit in nog sterkere mate; deze konden slechts bij hoge uitzondering worden bezichtigd. In verband daarmee kan het hier gepresenteerde materiaal slechts een indruk geven - zij het dan ook een redelijk verantwoorde - van de in de gebouwde omgeving aanwezige waarden, die voorwerp van monumentenzorg kunnen zijn en die bij planologische beslissingen in de beschouwing moeten worden betrokken.

Bij het bestuderen en beschrijven van de objecten is, zoals al aangestipt, de samenhang met de directe omgeving en met de nederzetting als geheel voortdurend goed in het oog gehouden. Een object kan, als deel én als exponent van een groter geheel, immers niet adequaat worden beschreven, als dit totaalbeeld bij de onderzoeker ontbreekt.

Belangrijke aanknopingspunten voor dit totaalbeeld vormen onder meer de specifieke kenmerken van de omgeving (hoogteligging, reliëf, perceelsvorm, bodemgebruik e.d.), die een rol hebben gespeeld met betrekking tot de plaats en aard van de nederzetting. Zo is er een hemelsbreed verschil tussen het landbouwgebied in de polders van Noordwest-Brabant en, om wat te noemen, een Kempens akkerdorp. In het eerste geval domineert het open, vlakke land, met zijn grote, verspreid gelegen boerenhoeven; in het tweede geval hebben we te maken met een veel kleinschaliger akkerstructuur met een lint van boerderijen, gelegen op de oeverwallen van beken. Behalve het onderkennen van verschillen in "decor", is ook het bepalen van de invloed daarop van historische en sociaal-economische factoren - als conjunctuur, machtspatronen, bestaansmiddelen, verkeersbindingen enz. - van groot belang voor het invullen van dat totaalbeeld. Een goed voorbeeld daarvan is Vught, dat zijn vorm met Markt en stationsbuurt kreeg onder invloed van de oude hoofdwegen tussen Eindhoven, Den Bosch en Tilburg, alsmede de latere spoorlijn.

En ten slotte kan ook literatuur over een gebied en de daarbinnen gelegen nederzettingen een - zij het vaak globaal - beeld geven van de dominanten die bij de ontwikkeling daarvan een rol hebben gespeeld.

Al dit materiaal te zamen vormt als het ware een soort "onderlegger", die in meerdere of mindere mate houvast biedt bij het verwerven van inzicht in hetgeen als karakteristiek mag worden aangemerkt.

In dit verband zijn ook oude kaarten van belang, vooral de sinds ca. 1830 gepubliceerde topografische kaarten 1:25.000 en 1:50.000. Deze zijn namelijk direct vergelijkbaar met de huidige stafkaarten van dezelfde schaal en geven daarvoor een goed beeld van het veranderingsproces dat zowel nederzettingen als landschap in de loop der tijd hebben ondergaan. Overigens is het patroon dat uit het bestuderen en vergelijken van deze kaarten naar voren kwam, steeds ter plekke aangevuld met eigen waarnemingen met betrekking tot stratenpatroon, bebouwing en beplanting.

In hoeverre is, ondanks de hier gekozen opzet, waarbij een aantal concrete criteria als uitgangspunten dienen, toch niet het gevaar aanwezig dat er bepaalde subjectieve elementen in de beoordeling sluiten?

Degene die de inventarisatie uitvoert, maakt uit wat hij wel en niet documenteert. Hij wordt daarbij geleid door zijn kennis van de historische karakteristiek van de nederzetting. Welke elementen bepalen het eigen - specifieke - karakter daarvan? Is dit "eigene" nog afleesbaar aan bebouwing of omgeving en in hoeverre is het door veranderingen verstoord?

Het zal duidelijk zijn dat alleen al dit deel van het afwegingsproces niet geheel objectief kán zijn. Het wordt immers niet alleen bepaald door de doelstelling van het onderzoek, maar ook de persoon van de inventarisator en de tijd waarvan hij het product is.

Tegelijkertijd echter mag men erop vertrouwen dat de systematiek en de criteria die aan dit onderzoek ten grondslag liggen, een zekere garantie bieden dat persoonlijke voorkeuren bij de beoordeling uiteindelijk nergens de boventoon voeren.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het verband tussen de ruimtelijke vorm van de nederzetting en de geomorfologische en landschappelijke context waarin zij geplaatst moet worden. Aansluitend volgt een schets van de karakteristieke bebouwingstypen en groenelementen.

In het daarop volgende hoofdstuk worden de verschillende objecten alfabetisch per straat behandeld. Straten die zich onderscheiden door een duidelijke samenhang van de daarin gelegen objecten, worden in voorkomende gevallen bovendien afzonderlijk beschreven.

Per object worden vermeld: huisnummer, algemene typering, geschatte bouwdatum, exacte bouwdatum*. (b.v. blijkens muurankers, jaarsteen, literatuurvermelding), data van belangrijke wijzigingen, de aanwezigheid van eventuele artefacten, zoals stootstenen, hekpalen e.d., bijgebouwen (met vermelding van eventueel afwijkende datering), eventuele opmerkingen over details of bijzondere onderdelen**.

* In tegenstelling tot de geschatte bouwdatum is de exacte bouwdatum in de tekst steeds onderstreept aangegeven.

** Voor zover het rijksmonumenten betreft, zijn de beschrijvingen ontleend aan de officiële monumentenlijst, zo nodig onzerzijds aangevuld (aangegeven met N.B.).

Iedere inventarisatie bevat bovendien één of meer kaarten van het onderzoeksgebied, schaal 1:10.000 (bij dichtere bebouwing ook uitsneden met schaal ca. 1:5.000). Daarop zijn de volgende zaken aangegeven:

- geïnventariseerde objecten met cultuurhistorische betekenis (zwarte stip)
- beschermde monumenten (zwarte stip met cirkel)
- straatnamen en huisnummers
- gemeentegrenzen
- dijken, waterlopen en steilranden
- oude wegenpatronen en oude akkerbodems met een humusdikte van minimaal 50 cm (globaal aangegeven).

Beschermde stads- en dorpsgezichten, alsook landgoederen, zijn eveneens aangegeven. Groepen gebouwen die een karakteristiek geheel vormen of die deel uitmaken van een interessant nederzettingstype, zijn omlijnd.

4. HISTORISCHE KARAKTERISTIEK VAN OEFFELT

Landschap

Oeffelt is gelegen aan de Maas. De noord- en oostgrens worden door de uiterwaarden met Maasheggen gevormd en fungeren tevens als provinciegrens. De westgrens met Cuijk en Haps loopt deels langs oude wegen. De zuidgrens met Boxmeer loopt door de afgraving Kleine Vilt en volgt verder oude wegen en de percelen van de Maasuiterswaarden. Behalve de kern Oeffelt liggen er nog de buurtschappen Krolhoek en Hoogeind.

De gemeente wordt doorsneden door een aantal waterlopen. In het gedeelte westelijk van de kern zijn dit enige kleinere loopjes, die in noordelijke richting lopen. Ten oosten van de kom zijn het de Oeffeltsche Raam en de Viltsche Graaf. Deze laatste stroomt door de uiterwaarden en mondt in het noorden uit in de Oeffeltsche Raam evenals de Virdsche Graaf. De meeste van deze stroompjes zijn ontstaan of gegraven ter afwatering van de uiterwaarden.

De gemeente ligt tussen de 12 en 9,5 meter boven N.A.P. Het hoogste punt is in het zuidwesten nabij het vroegere spoorwegkruispunt Beugen. De kom ligt op ongeveer 13 meter evenals de buurtschap Hoogeind. De uiterwaarden (het Maasheggengebied) liggen rond de 9,5 en 10,5 meter boven peil.

De bodem bestaat uit onder invloed van de Maas afgezette klei, die deels zandig is. De invloed van het water is goed te onderkennen in het landschap met dijken, uiterwaarden en Maasheggen.

Dit valt uiteen in de volgende eenheden:

- a. de bebouwde kom van Oeffelt met uitbreidingen;
- b. de akkerbodems die vooral ten westen van de kom relatief hoog zijn gelegen en een grootschalig karakter hebben. Hier ligt sinds 1899 een steenfabriek, met als relict het tussen 1898 en 1940 gegraven Kleine Vilt;
- c. de Maasuiterswaarden met het deels nog kleinschalige en landschappelijk uiterst waardevolle Maasheggenlandschap. Hier bevinden zich nog omvangrijke restanten van deze perceelsrandbegroeiing uit meidoorns met hier en daar essen, wilgen en eiken. Dit landschap heeft een grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

Vooraf het gebied ten oosten van Oeffelt en rondom Hoogeind is landschappelijk bijzonder waardevol wegens de Maasheggen, de dijken aan de oevers van de Viltsche Graaf en de Oeffeltsche Raam.

Nederzettingen

Oeffelt is ontstaan als een oeverwalnederzetting aan de Maas, ten dele beschermd door lage dijken, die nog in het landschap zichtbaar zijn. Al in de vroege 12e eeuw wordt de agrarische nederzetting genoemd. De parochie is in welk geval in 1242 aanwezig als dochter van Beugen. Het kasteel Kleppenburg is in elk geval in de 15e eeuw aanwezig maar reeds lang verdwenen.

De Kerkstraat is de hoofdstraat van het dorp en loopt ten dele parallel aan de dijk van de Oeffeltsche Raam. Bij de samenkomst van deze straat en de Dorpsstraat was een pleintje waar tol werd geheven.

Door de verbreding van de Dorpsstraat na de aanleg van de brug over de Maas in 1955, is dit plein alleen ter hoogte van no. 4 nog herkenbaar. Nabij het raadhuis is ca. 1954 een nieuw plein gevormd. Het gebied tussen genoemde straten is na ca. 1950 met woningen bebouwd. De relatie tussen de nederzetting en het landschap is ten oosten van het kerkplein nog uitermate goed herkenbaar door de aanwezigheid van oudere boerderijen en aan de dijk grenzende percelen.

De buurtschap Hoogeind bestaat uit een gave reeks huizen aan de noord-zuid lopende Urlingsestraat. Aan west- en oostzijde sluiten de erven aan op de boven al genoemde lage dijken. Hierdoor ontstaat een gaaf landschappelijk geheel. De buurtschap Krolhoek bezit geen oudere bebouwing meer. In Hoge Hoek treffen we nog wel enige oudere boerderijen.

De na 1873-78 bij de kruising ontstane spoorwegbuurt Kruispunt Beugen is op een enkel relict na verdwenen na de ontmanteling van de lijn Boxtel-Wesel. De lijn Nijmegen-Venlo met een opvallende verhoogde spoordijk functioneert nog steeds. Van de spoorhuisjes en de steenfabriek resteren nog enige onderdelen.

Bebouwing en groenelementen

Boerderijen

Zoals in veel nederzettingen in het Maasgebied komen naast elkaar lang- en kortgevelboerderijen voor, die in het algemeen niet ouder zijn dan de vroege negentiende eeuw.

De langgevelboerderijen zijn als regel uiterst eenvoudig, opgetrokken uit baksteen, met zadel- of wolfsdaken. Goede voorbeelden uit de vorige eeuw zijn onder meer Beugenseweg 13, Cuykseweg 11, Veerweg 14, Hapseweg 3, Kruispunt 1 en Urlingsestraat 16, alle uiterst eenvoudig met dwarsse deeldeuren, soms onder korbogen. Een wat rijker gedetailleerd voorbeeld is Kerkplein 5 met omlijste ingang met voluutconsole. Een gaaf erf treffen we aan bij Kerkstraat Noord 18. Zeer gaaf is Urlingsestraat 16 met knechtenwoning aan de schuurzijde.

De kortgevelboerderijen, zijn in veel gevallen van het kruk- of T-huistype en zijn soms wat ouder. De krukboerderij met bakhuis Looij 1 kan nog teruggaan tot de 18e eeuw. Vaak zijn deze panden wegens de zeer traditionele vormtaal moeilijk dateerbaar. Zo kunnen de boerderijen Dorpsstraat 4 en Houwsestraat 2 nog wel uit de vroege 19e eeuw dateren, maar onderdelen ervan zijn mogelijk ouder. Vooral het laatstgenoemde pand heeft een mooie omlijste ingang met voluten en levensboom. Dorpsstraat 4 heeft een bijzonder mooie langsdeelschuur met overstek terwijl aan de Rijtjes nog een langsdeelschuur staat met gaaf overstekend gebint.

Urlingsestraat 23-25 bezit nog het deftige huis mt plint, ingang en T-ramen, maar het haakse bedrijfsgebouwe is gewijzigd.

De L-vormige boerderij Heide 2 heeft later een mansardedak gekregen.

Eenvoudige kortgevelboerderijen zijn er niet veel meer. Een voorbeeld is Hoge Hoek 7 uit de 19e eeuw.

Hoge Hoek 15 uit 1935 is een moderner variant op dit type, met gave indeling van de grupstal.

Cuykseweg 4 tenslotte is een goed voorbeeld van een "wederopbouwboerderij" uit 1950.

Woonhuizen

Kerkstraat Zuid 12 is een traditioneel huis met wolfsdak, dat in zijn eenvoud de indruk maakt het woongedeelte te zijn van een boerderij. Het zal in de tweede helft van de vorige eeuw zijn gebouwd. Dorpsstraat 20 heeft enige elementen van de chaletstijl in de dakoverstekken en de middenrisaliet met balkon. Beugenseweg 28 is een ecletisch woonhuis met middenrisaliet, topgevel en de voor de bouwtijd karakteristieke ramen met afgeronde hoeken en geel geverfde raamtogen.

Kerkstraat Zuid 17 en 39 hebben getoogde ramen en gevels met siermetselwerk uit ca. 1900-10. Molenstraat 2 heeft enige elementen van de Nieuwe Kunst in de baksteenmozaïeken, de kunststenen lateien en de deuromlijsting in verblendsteen met terracotta kopjes. Amsterdamse Schoolelementen vinden we aan de villa Beugenseweg 5 met oorspronkelijke ruitpatronen in de ramen en Kerkstraat Zuid 22 met expressieve erker.

Openbare gebouwen

Dorpsstraat 18 is het raadhuis, aan een nieuw gevormd plein in 1954-56 gebouwd door de directeur gemeentewerken J. Arts. Het is een traditionalistisch gebouw met dakruiter en rijzige trapgevels.

Kerkelijke gebouwen

Aan het kerkplein met gave boerderijen ligt de kerk van 1954, de door N. van der Laan gebouwde opvolger van de in 1944 verwoeste vroege Cuyperskerk. Hiervan resteert nog de sacristie. De traditionele basilica is een in mergel opgetrokken evenwichtig gebouw met voorhal en ronde toren. Inspiratie uit de vroeg-christelijke periode heeft hier geleid tot een der beste vertegenwoordigers van de bouwstijl van de Bossche School, waarvan Van der Laan een der initiators was. De pastorie Kerkplein 4 uit 1854 wordt aan Cuypers toegeschreven, maar is niet typerend voor diens stijl. Aan een pleinvormige verbreding van de Dorpsstraat een gietijzeren Corpus Christi.

Industriële gebouwen

Van de plaatsgebonden landelijke nijverheid resteren enige relictten. Molenstraat 4 is een molen uit 1913. Lietingsestraat 13 is een voormalige brouwerij, nu woonhuis. Hoge Hoek 10 is een smederij geweest waarvan de travalje of hoefstal in smeedijzer nog bewaard is gebleven. Beugenseweg 1 is een later verhoogd groot woonhuis met bedrijfsgebouwen uit ca. 1890.

Van de stations en bijgebouwen van het kruispunt Beugen resteert weinig: een viaduct met bakstenen keermuren onder de lijn Nijmegen-Venlo en een tweetal spoorweghuisjes van verschillend type. In Oeffelt zelf staat aan de Stationsweg 1-2 het enigszins verbouwde en gewitte stationsgebouw met toiletgebouwtje.

Aan de Veerweg onder de vroegere spoorlijn een tweetal viaducten.

Aan de Urlingsestraat een sluisje in de dijk.

Van de steenfabriek van Hagen bleven aan het Kruispunt een schoorsteen en een langgerekte houten droogloods bewaard.

Groenelementen en artefacten

Verschillende boerderijen hebben nog de oude linden bewaard. Bijvoorbeeld Broekstraat 16, Veerweg 14, Cuykseweg 11, Houwsestraat 2, en vooral Kerkstraat Noord 18.

Het Kerkplein bezit enkele oudere linden en beuken bij boerderijen, kerk en pastorie. Een laanbeplanting met linden vinden we aan de Beugenseweg.

Bij het vroegere hotel aan de Veerweg staat een groep van 5 oude linden.

Aan de Dorpsstraat twee linden met hekjes voor Wilhelmina en Juliana.

In de uiterwaarden zijn nog de karakteristieke maasheggen bewaard.

5. OVERZICHT VAN STRATEN, GEBOUWEN EN GROENELEMENTEN

Beugenseweg

Asfaltweg met ten zuiden van de vroegere stationsbuurt een laanbeplanting met linden van ca. 150 cm. omtrek. Nabij de restanten van de voormalige spoordijk naar Gennepe bevinden zich enkele panden die herinneren aan de buurt rondom het opgeheven station. Ten zuiden hiervan bevinden zich enige eenlaags woningen die merendeels sterk verbouwd zijn.
(foto 5)

* 1 Tweelaags woonhuis met bedrijfsruimte (ca. 1890 en 1950). Woonhuis met schilddak, verhoogd ca. 1950. Getoogde ramen, beneden met gestucte omlijstingen en plint. Aangebouwd bedrijfsgedeelte onder wolfsdak.
Hooiluik in dakkapel
(foto 1)

* 5 Tweelaags villa (ca. 1925). Mansardedak.
Hoeklisenen ter hoogte van de begane grond. Erker.
Originele raamindelingen met ruitvormig patroon. Gewit.
Siermetselwerk in baksteen.
(foto 2)

* 13 Eenlaags woonhuis met bedrijfsruimte (eind 19e eeuw).
Wolfsdak.
Zesruits schuiframen. Getoogde inrijpoort.
Ligusterhaag.
(foto 3)

* 28 "Hooghuis" tweelaags woonhuis (ca. 1880-90).
Schilddak.
Middenrisaliet met topgevel.
Bakstenen hoekblokken en zes- en achtruits schuiframen met afgeronde hoeken. Omlijste ingang.

Geelgeverfde baksteentogen.
Eenlaags achteraanbouw.
Klimop, beukehaag en beuk ca. 150 cm. omtrek.
(foto 4) *Vu. hotel.*

Broekstraat

* 16 Eenlaags woonhuis (eind 19e eeuw en ca. 1980).
Wolfsdak.
Zesruits schuiframen. Ingrijpend verbouwde voormalige boerderij.
Schuur ingekort.
Schuur onder wolfsdak.

Cuykseweg

* 4 Kortgevelboerderij (1950).
Wolfsdak.
Wederopbouwboerderij met traditioneel Brabantse detaillering.
Gevelsteen met jaartal.
(foto 6)

* 11 Langgevelboerderij (eind 19e eeuw).
Zadeldak.
gewijzigde schuiframen. Gepleisterde plint met siermotieven.
Hoeklisenen. Getoogde schuurdeur.
Meidoornheg en zeven snoeilinden.
(foto 7-8)

Dorpsstraat

Onderdeel van de noord-zuid door het dorp lopende hoofdweg naar Beugen. Enige oudere boerderijen. Rondom het raadhuis is ca. 1954 een plein gevormd.

* Ongenummerd.
Wegkruis met corpus (1930, hersteld na 1976) (foto 9)

* 4 T-boerderij (19e eeuw).
Dwarshuis onder zadeldak tussen topgevels en stal met voormalige middenlangsdeel onder wolfsdak.
Zesruits schuiframen. Bakstenen schuur onder wolfsdak.